

April-May 2022, Volume 17, Issue 1

A Comparative Study of the Defense of Nursing PhD Thesis in Iran and Top United States Universities

Bagheri F¹, Karimi Moonaghi H^{2*}

1- School of Nursing and Midwifery, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

2- Professor, Nursing and Midwifery Care Research Center, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

Corresponding author: Karimi Moonaghi H, Professor, Nursing and Midwifery Care Research Center, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

Email: KarimiH@mums.ac.ir

Received: 2 April 2022

Accepted: 25 April 2022

Abstract

Introduction: The most important event in the doctoral course is the completion and defense of the dissertation, which leads to learning and improving the necessary skills to conduct research and improve performance in the field. Evaluating a doctoral dissertation defense program helps to identify the strengths and weaknesses of this process. Therefore, this comparative study has investigated the thesis defense process in Iran and top American universities.

Methods: The present study is a descriptive-comparative study that was conducted in 2021-2022. After receiving the doctoral dissertation defense program of Iran and American universities from related reputable sites, a comparison was made using the Bereday's model.

Results: In the universities of medical sciences of both countries, there is a specific schedule for the oral, written defense and publication of the dissertation. In Iran, before defending a dissertation, it is required to publish the article, in the United States, it is sufficient for the article to be ready to be sent and published. Doctoral dissertation in Iranian and American universities of medical sciences is often a qualitative research and a small number of mix methods.

Conclusions: In Iran, the number of units allocated to the dissertation is almost half of the educational units, and the obligation to publish articles before defending the dissertation has led to a longer doctoral course. According to the main philosophy of this course, which is to train professors, researchers and leaders in the nursing profession and solve clinical problems, the lack of attention to education and directing doctoral students only towards research areas is contradictory to the main goals of this course.

Keywords: Comparative study, Bereday's model, PhD thesis, Nursing, Iran, USA.

مقایسه تطبیقی دفاع رساله دکتری پرستاری در ایران و دانشگاه های برتر آمریکا

فاطمه باقری^۱، حسین کریمی مونقی^{۲*}

۱- دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.
۲- استاد، مرکز تحقیقات مراقبت پرستاری و مامایی، گروه داخلی و جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، گروه آموزش پزشکی دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

نویسنده مسئول: حسین کریمی مونقی، استاد: مرکز تحقیقات مراقبت پرستاری و مامایی، گروه داخلی و جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، گروه آموزش پزشکی دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

ایمیل: KarimiH@mums.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۲/۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱/۱۳

چکیده

مقدمه: مهمترین رویداد در دوره دکتری، تکمیل و دفاع از رساله می باشد که به فراگیری و ارتقاء مهارتهای لازم برای انجام پژوهش و بهبود عملکرد در حوزه رشته مدنظر می انجامد. ارزیابی برنامه دفاع رساله دکتری، به شناخت قوتها و ضعف های این فرایند کمک می کند. لذا این مطالعه تطبیقی به بررسی فرایند دفاع رساله در ایران و دانشگاه های برتر آمریکا پرداخته است.

روش کار: مطالعه حاضر از نوع توصیفی- تطبیقی است که در سال ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ انجام شد. پس از دریافت برنامه دفاع رساله دکتری ایران و دانشگاه های آمریکا از سایت های معتبر مرتبط، مقایسه با استفاده از الگوی بردی انجام شد.

یافته ها: در دانشگاه های علوم پزشکی هر دو کشور زمانبندی مشخصی برای انجام مراحل دفاع شفاهی، کتبی و انتشار مقاله از رساله وجود دارد. در ایران قبل از دفاع از رساله الزام به چاپ مقاله هست، در آمریکا مقاله آماده جهت ارسال و چاپ باشد کفایت می کند. رساله دکترای پرستاری در دانشگاه های علوم پزشکی ایران و آمریکا اغلب از نوع تحقیق کیفی و تعداد کمی هم تحقیقات ترکیبی است.

نتیجه گیری: در ایران تعداد واحد اختصاص یافته به رساله، تقریباً نصف واحدهای آموزشی است و الزام به چاپ مقالات قبل از دفاع رساله منجر به طولانی تر شدن دوره دکتری شده است. با توجه به فلسفه اصلی آموزش این دوره مبنی بر پرورش اساتید، محققین و رهبران حرفه پرستاری و رفع مشکلات بالین، کم توجهی به امر آموزش و سوق دادن دانشجویان دکتری صرفاً به سمت و سوی حیطه های پژوهشی با اهداف اساسی این مقطع متناقض می باشد.

کلیدواژه ها: بررسی تطبیقی، مدل بردی، رساله دکتری، پرستاری، ایران، آمریکا.

مقدمه

این استدلال های انتقادی برای دانشجوی دکترا در این دوران رایج بود، زیرا مطالعات آنها به جای کمک به مجموعه ای از دانش، بر میزان تسلط به تکنیک ها و حفظ آثار متمرکز بود (۲). قرن ها بعد، تغییر در استانداردهای آموزش عالی، تاکید جدیدی بر تحقیقات تجربی تحت تأثیر پوزیتیویسم در قرن ۱۹، منعکس کرد (۲).

بر اساس آمار مرکز ملی آموزش در ایالت متحده آمریکا، تعداد افرادی که انتظار می رود در سال های ۲۰۲۰-۲۰۲۱ مدرک دکترا کسب کنند، ۱۸۵۰۰۰ نفر است، با رشد پیش بینی شده به ۱۸۸۰۰۰ نفر تا سال ۲۰۲۶-۲۰۲۷ خواهد رسید (۳). افزایش تعداد افرادی که مدرک دکتری دریافت

کلمه پایان نامه از کلمه لاتین disserto گرفته شده است که شکلی از مصدر disserere است که هر دو به معنای استدلال کردن است. از لحاظ تاریخی، یک پایان نامه شامل بحث و مناظره برای آزمایش دانش یک دانشجو بود. پایان نامه های قرون وسطی شامل تحقیقات اصلی نبودند، در عوض داوطلبان به صورت شفاهی از پاسخ های خود به مجموعه ای از سؤالات مطرح شده توسط دانشکده دفاع کردند (۱). به عنوان مثال، برای دریافت دکترای الهیات، دانشجویان در یک سری سخنرانی و جلسات پرسش و پاسخ با حضور کل افراد دانشکده شرکت می کردند (۱).

توجه دانشمندان حوزه های گوناگون علوم و برنامه ریزان آموزشی مبدل شده و ابزاری برای طراحی نظامهای آموزش نوین می باشد (۹). مطالعه تطبیقی عملی است که در آن دو یا چند پدیده در کنار هم قرار می گیرند و وجوه اختلاف و یا تشابه آنها مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرند. این نوع مطالعه باعث ایجاد توانایی برنامه آموزشی در جهت حل مسائل و مشکلات آموزشی شده و مجموعه عوامل و زمینه های مؤثر در ایجاد پیروزی ها و شکستهای نظام آموزشی را نشان می دهد (۱۰-۱۲).

در این راستا، اعتقاد بر این است که برای موفقیت هرچه بیشتر رشته دکتری پرستاری در ایران و شناسایی نقاط قوت و ضعف برنامه آموزشی آن، پرداختن به مطالعات تطبیقی و بهره برداری از تجارب دانشگاه های موفق در زمینه آموزش پرستاری، لازم و ضروری است و نتایج به دست آمده از این نوع پژوهش ها می تواند با ارایه پیشنهادهای کاربردی، به تدوین کنندگان برنامه های آموزش پرستاری در ایران کمک شایانی نماید تا آنان با دید وسیع تری به تدوین و یا تغییر برنامه آموزشی اقدام کنند. از این رو، هدف از انجام پژوهش حاضر، مقایسه فرایند دفاع رساله دکتری پرستاری چند دانشکده پرستاری معتبر از کشور آمریکا با فرایند دفاع رساله در ایران بود تا ضمن اطلاع از وضعیت و کاستی های موجود در فرایند دفاع رساله در ایران، زمینه ای برای بازنگری این فرایند و به کارگیری نکات مناسب فراهم گردد.

روش کار

مطالعه حاضر یک پژوهش کاربردی و از نوع توصیفی - مقطعی - تطبیقی (مقایسه ای) بود که اطلاعات مورد نیاز با جستجوی الکترونیک در سایت دانشگاه ها جمع آوری گردید. الگوی مورد استفاده در پژوهش حاضر، الگوی معروف Beredy لهستانی بود (۱۳). این الگو یک روش مطلق و انتزاعی از روش های مطالعات تطبیقی است که چهار مرحله توصیف، تفسیر، همجواری و مقایسه را در مطالعات تطبیقی مشخص می کند (۱۱). در مرحله توصیف، پدیده های تحقیق بر اساس شواهد و اطلاعات، یادداشت برداری و با تدارک یافته های کافی برای بررسی و نقادی در مرحله بعد آماده می شوند. در مرحله تفسیر، اطلاعات توصیف شده در مرحله اول واریسی و تحلیل می شود. در مرحله همجواری، اطلاعاتی که در دو مرحله قبل آماده شده اند به منظور ایجاد چارچوبی برای مقایسه شباهت ها و تفاوت ها، طبقه بندی و در کنار هم قرار می گیرند.

می کنند منجر به تولید بیشتر پژوهش می شود؛ به عنوان مثال، نیاز نهایی برای دکترای فلسفه (Ph.D)، فرآیند پایان نامه است که انجام یک مطالعه تحقیقاتی است (۴). افزایش تحقیقات برابر با فرصتی برای پیشبرد دانش و عمل است. در این میان نقش فارغ التحصیلان دکتری پرستاری به عنوان پرستاران حرفه ای در تولید دانش پرستاری جدید، آماده نمودن سایر پرستاران برای دوره های تحقیق، آموزش و عملکرد بالینی پیشرفته و سیاستگذاری در حیطه سلامت جامعه از اهمیت خاصی برخوردار است. آنها به عنوان عامل پیشبرد علم پرستاری، مشاوران حرفه و همچنین آموزش دهنده محققان آینده پرستاری محسوب می شوند (۵).

مهمترین رویداد در دوره دکتری، تکمیل و دفاع از رساله می باشد. فرآیند سنتی پایان نامه این فرصت را به دانشجویان دکترا می دهد تا توانایی خود را برای تکمیل و برقراری ارتباط یک کار تحقیقاتی پیچیده که هم عمق و هم کیفیت آن مشخص می شود را نشان دهند (۳). پایان نامه دکتری در ایران، گزارشی مکتوب به زبان فارسی و انگلیسی است که در آن دانشجو نتایج بررسی و تحقیق خویش را در یکی از واحدهای رشته تحصیلی مربوطه زیر نظر استاد یا استادان راهنما انجام داده و ارائه می نماید (۶). بر اساس مطالعات صورت گرفته در ایران، الزام به چاپ مقالات متعدد در دوره پژوهشی فرایند دفاع از پایان نامه را طولانی تر کرده است. در قسمت سیاستهای مربوط به فارغ التحصیل شدن دانشجویان الزام به چاپ مقاله حاصل از رساله دکتری بایستی به شکلی باشد که فرآیند اتمام دوره دانشجویان را خیلی به تأخیر نیندازد. در این زمینه، واحدهای عظیمی و همکاران (۱۳۸۷) بیان می کند در بخش پژوهشی دوره دکتری پرستاری فشار زیادی روی دانشجویان برای چاپ مقاله است، در این موقعیت نه تنها دانش و مهارت بالینی جدیدی به دانشجو اضافه نمی شود بلکه به علت طبیعت تئوری بودن دوره و برنامه آموزشی، مهارتها و دانش عملی و بالینی قبلی فراموش می شود (۷). ناصری و همکاران (۱۳۸۷) نیز در مقاله خود طولانی بودن دوره دکتری را به عنوان عاملی که هزینه های زیادی را به سیستم آموزشی تحمیل کرده برشمرده و بیان می کند که بهتر است در زمینه افزایش کیفیت دوره های تحصیلی نسبت به کمیت آن تأکید شود (۸). با توجه به مشکلات ذکر شده پژوهشگر تصمیم گرفت فرایند رساله دکتری را جهت بررسی و شناسایی نقاط قوت و ضعف برنامه با دانشگاه های برتر دنیا مقایسه کند. در این راستا آموزش و پرورش تطبیقی به عنوان یکی از پویاترین شاخه های علمی مورد

اساس این تشابهات و تفاوتها، پیشنهادهای کاربردی برای بهبود بخشیدن به فرایند دفاع از رساله در ایران ارایه شد.

یافته ها

نتایج حاصل از مطالعه در مورد فرایند دفاع از رساله دکتری به تفکیک در جداول ۱-۶ ارایه شده است. نتایج به صورت جدولی که قابلیت مقایسه دانشگاه ها با همدیگر و ایران را فراهم می کند آمده است و در انتهای در قالب جدول ۶ شباهت ها و تفاوت ها در دو برنامه ایران و دانشگاه های مزبور آمریکا ذکر شده است.

مقایسه، مسأله تحقیق با توجه به جزئیات در زمینه شباهت ها و تفاوت ها و دادن پاسخ به سوالات تحقیق بررسی و مقایسه می شود (۱۴). جستجو در جهت یافتن فرایند دفاع از رساله دوره دکتری پرستاری و دفترچه های راهنمای آن در پایگاه اطلاعاتی دانشکده های انتخابی صورت پذیرفت. بر اساس این الگو، ابتدا اطلاعات مورد نیاز درباره فرایند دفاع رساله دکتری پرستاری از منابع معتبر جمع آوری شد و به طور دقیق مورد مطالعه و تحلیل قرار گرفت، سپس این اطلاعات در قالب جدولی طبقه بندی گردید. سپس تشابهات و تفاوتهای فرایند دفاع از رساله بین همه دانشگاههای مورد مطالعه تعیین گردید و در نهایت بر

جدول ۱: تاریخچه و سیر تکاملی دانشگاه های مورد بررسی

دانشگاههای مورد مطالعه	تاریخچه و سیر تکاملی دانشگاه های مورد بررسی
پنسیلوانیا	در سال ۱۸۸۵ هیئت مدیره بیمارستان دانشگاه پنسیلوانیا به ایجاد یک دانشکده جهت آموزش پرستاران رای دادند سال ۱۹۸۴ دکترای فلسفه پرستاری توسط دانشگاه تصویب می شود. این دانشگاه که در فیلادلفیا قرار دارد به عنوان بهترین دانشکده پرستاری در جهان شناخته شده است و سومین دانشگاه از نظر برنامه های تحصیلات تکمیلی در جهان است تعداد فارغ التحصیلانی که در سایر کشورها زندگی می کنند ۱۴۰۰۰ می باشند. تعداد دانشجویان دکترا ۱۱۴ نفر می باشند. دریافت بودجه بیش از یک تریلیون تومان از موسسات ملی بهداشتی و به عنوان رهبر سایر دانشگاهها در زمینه بودجه تحقیقاتی است. نسبت ۱ به ۸ دانشجو و هیئت علمی در محیط های بالینی وجود دارد. به عنوان مرکز همکاری با سازمان بهداشت جهانی نامگذاری شده است. همکاری از طریق پرستار هوافضا با سازمان ناسا دارد. اولین دانشکده پرستاری از جهت استفاده از بیماران شبیه سازی تعاملی می باشد. یکی از اولین دانشکده هایی که پرونده سلامت الکترونیکی را در برنامه درسی ادغام کرده است (۱۵).
جان هاپکینز	این دانشگاه در ۲۲ ژانویه ۱۸۷۶ شروع به فعالیت کرد و به اسم تأمین کننده مالی آن جانز هاپکینز نامیده شد. اولین دانشگاه تحقیقاتی آمریکا با بودجه ۲ میلیارد دلار بیمارستان جانز هاپکینز و برنامه آموزش پرستاری هر دو در سال ۱۸۸۹ افتتاح شد. پرستاری جان هاپکینز یکی از پنج دانشکده برتر پرستاری با رتبه بندی ۲ در سال ۲۰۱۶ می باشد و برنامه های آنلاین پرستاری مدرسه به تازگی رتبه ۳ توسط گزارش جهانی را کسب کرده است. از سال ۱۹۸۴ برنامه دکتری پرستاری دایر است (۱۶).
کارولینای شمالی	این مدرسه پرستاری که در سال ۱۹۵۰ در پاسخ به نیاز شدید به پرستاران آموزش دیده تر در کارولینای شمالی تأسیس شد، اولین مؤسسه آموزشی در ایالت بود که دوره چهار ساله لیسانس پرستاری را ارائه کرد. این مدرسه پرستاری اولین محل ارائه دوره فوق لیسانس پرستاری (۱۹۵۵)، دوره های آموزش ضمن خدمت (۱۹۶۴)، Ph.D، پرستاری (۱۹۸۹) و گزینۀ دوره های فشرده BSN برای دانش آموزان degree-Second (۲۰۰۱) نیز هست. این دانشکده مدت مدیدی است که دوره های غیرحضور پرستاری را در سراسر ایالت برگزار می کند (۱۷).
ایران	تأسیس دوره دکتری پرستاری در یکصد و سومین نشست شورای گسترش آموزش عالی مورخ ۱۳۵۴/۶/۵ و مراحل تدوین و تصویب آن در شورای عالی برنامه ریزی در سال ۱۳۶۰ صورت گرفته و در ۱۳۷۰ تصویب شورای عالی برنامه ریزی وزارت فرهنگ و آموزش عالی رسید و در سال ۱۳۷۴ با پذیرش دانشجو در تبریز آغاز شد (۱۷).

جدول ۲: واحد مربوط به رساله در دانشگاه های مورد بررسی

دانشگاههای مورد مطالعه	واحد مربوط به رساله در دانشگاه های ایران و آمریکا
پنسیلوانیا	۲ واحد حداقل پایان نامه می باشد. چکیده، تک نگاری یا خلاصه کوتاه قابل قبول نیست. پس از برگزاری سمینار پایان نامه، دانشجو برای وضعیت پایان نامه ثبت نام می کند. ثبت نام توسط دفتر اطلاعات دانشجویی انجام می شود و در هر ترم دانشجو باید واحد پایان نامه را اخذ کند تا زمانی که دفاع کند. دانشجویی در وضعیت پایان نامه که مایل به گذراندن دوره های اضافی است، می تواند با تأیید مشاور دانشگاهی و گروه پرستاری، بسته به بودجه موجود برای شهریه، این کار را انجام دهد. در حالی که دانشجویانی بودجه فدرال پشتیبانی می شوند، در صورتی می توانند دوره اضافه بگذرانند که فقط با سؤال پایان نامه آنها مرتبط است (۱۸).
جان هاپکینز	سمینار پایان نامه ۱ واحد و پایان نامه ۲ واحد است و برای هر ترم سه واحد دانشجو باید اخذ کند تا زمانی که پایان نامه تمام شود (۱۹).
کارولینای شمالی	پایان نامه حداقل ۶ واحد است (در دو ترم به صورت ۳ واحد ارائه می گردد (۱۷)).
ایران	تعداد واحدهای پایان نامه مطابق برنامه آموزش و مصوب شورای عالی برنامه ریزی حداقل ۱۸ و حداکثر ۲۴ واحد است. پایان نامه می تواند پژوهش بنیادی، کاربردی یا محصول محور، ترجیحاً اولویت های کشوری و منطقه ای باشد. گردآوری و گزارش و موارد نادر مورد پذیرش نبوده و به عنوان پایان قابل تصویب نیست. هدف: از گذراندن واحد پایان نامه فراگیری و ارتقاء مهارت های لازم برای انجام پژوهش علمی و بهبود عملکرد در حوزه رشته مدنظر است (۶).

جدول ۳: زمان انتخاب و تصویب عنوان پایان نامه

دانشگاههای مورد مطالعه	زمان انتخاب و تصویب عنوان پایان نامه
پنسیلوانیا	به صورت واضح اشاره نشده ولی به احتمال زیاد با توجه به این که آزمون جامع در سال دوم است. در همان سال اول عنوان انتخاب می شود.
جان هاپکینز	به صورت واضح اشاره نشده ولی به احتمال زیاد با توجه به این که آزمون جامع در سال دوم است. در همان سال اول عنوان انتخاب می شود.
کارولینای شمالی	به صورت واضح اشاره نشده ولی به احتمال زیاد با توجه به این که آزمون جامع در سال دوم است. در همان سال اول عنوان انتخاب می شود.
ایران	دانشجو می تواند از ابتدای نیمسال دوم استاد راهنما موضوع پایان نامه خود را بر اساس فرایند مربوطه انتخاب کند. توصیه می شود حداکثر تا پایان نیمسال دوم تحصیلی این انتخاب صورت گرفته باشد. موضوع پایان نامه می تواند به پیشنهاد استاد راهنما یا با انتخاب خود دانشجو باشد. موضوع پیشنهادی در قالب یک پیش پروپوزال و حداکثر در دو صفحه ارائه می شود. پیش پروپوزال باید شامل عنوان دقیق بوده و بیان مسئله و اهداف، بررسی متون اولیه، روش اجرا و نوآوری موضوع در آن درج شده باشد و به تأیید استاد راهنما رسیده باشد. در صورت تأیید پیش پروپوزال که به منزله تأیید عنوان است دانشجو مراحل نگارش پروپوزال را آغاز می کند (۶).

جدول ۴: برنامه آزمون جامع دکتری

دانشگاههای مورد مطالعه	برنامه آزمون جامع دکتری
پنسیلوانیا	دفاع از پروپوزال پایان نامه به عنوان آزمون کاندیدسی (جامع) عمل می کند. هدف از آزمون نشان دادن درک دانش در حوزه تمرکز است که از تحقیقات پایان نامه دانشجو پشتیبانی می کند. پس از اتمام موفقیت آمیز دوره های مورد نیاز و این آزمون، دانشجو به وضعیت Candidacy ارتقا می یابد. انتظار می رود دانشجویان حداکثر تا پایان ترم ۳ پس از سمینار پایان نامه در آزمون کاندیدسی قبول شوند، مگر اینکه دانشجو مجوز کتبی از گروه تحصیلات تکمیلی در گروه پرستاری کسب کند. دانشجویانی که از این سیاست ها پیروی نمی کنند، دیگر از وضعیت علمی خوبی برخوردار نخواهند بود (به مسئول تحصیلات تکمیلی مراجعه کنند) و باید به آژانس های تأمین مالی و معاون برنامه های دانشگاه معرفی شوند. فرمت: آزمون کاندیدسی شامل یک جزء کتبی و یک جزء شفاهی است. دانشجو باید برای هر دو مؤلفه کتبی و شفاهی، نمره قبولی کسب کند تا به وضعیت کاندیدسی ارتقا یابد. دانشجو در آزمون کاندیدسی کتبی، در مورد مسئله مورد مطالعه، ادبیات مربوطه، و روش مورد استفاده در تحقیق پایان نامه بحث می کند. برای بخش شفاهی آزمون کاندیدسی که دو ساعت طول می کشد، دانشجو ارائه شفاهی پروپوزال پایان نامه را ارائه می دهد و به سوالات کمیته آزمون پاسخ می دهد.
جان هاپکینز	ارزشیابی: نتیجه آزمون بر اساس "قبولی" یا "شکست" درجه بندی می شود. اگر دانشجو برای هر یک از دو جزء (مجموعه کتبی یا شفاهی) نمره مردودی دریافت کند، در دفاع مردود می شود. در صورت عدم موفقیت دانشجو در دفاع، می تواند دفاع از پروپوزال (اعم از شفاهی و کتبی) را یک بار در ۶۰ روز آینده تکرار کند. دانشجویانی که دو بار در آزمون کاندیدسی مردود می شوند ممکن است از دانشکده پرستاری اخراج شوند (۱۸). این آزمون ممکن است در اولین تابستان پس از پذیرش در پاییز انجام شود. دانشجویان برای شرکت در آزمون جامع باید کلاس های پرستاری مورد نیاز سال اول و دوره آمار را گذرانده باشند. دانشجویان باید ترم قبل از امتحان ثبت نام کرده و تمام موارد ناقص را باید تکمیل کنند تا بتوانند در آزمون جامع شرکت کنند. هدف: هدف از آزمون جامع کتبی اعتبارسنجی توانایی و مهارت های دانشجو برای تولید، ترکیب و تجزیه و تحلیل انتقادی دانش مربوط به رشته پرستاری است. سوالات مربوط به دروس مورد نیاز پرستاری و آمار در آزمایشگاه کامپیوتر دانشکده پرستاری در دو بخش ۳ ساعته که با ۱ ساعت استراحت ناهار از هم جدا شده اند، برگزار می شود. همه دانشجویان در یک روز امتحان می دهند. دانشجویانی که مایل به شرکت در آزمون هستند با مشاوران خود ملاقات می کنند تا واجد شرایط بودن را بررسی کنند و اطمینان حاصل کنند که همه شرایط برآورده شده است. با تأیید مشاور، ۳۰ روز یا بیشتر قبل از آزمون برنامه ریزی شده، دانشجو «فرم درخواست آزمون جامع» را تکمیل کرده و برای تأیید به مدیر برنامه دکتری ارائه می کند. یک کپی از فرم تأیید در پرونده در پوشه شخصی دانشجویان در دفتر مدیر برنامه دکتری نگهداری می شود. مدیر برنامه دکتری به اعضای کمیته برنامه درسی دکتری، آن دسته از دانشجویانی که تأیید شده اند در آزمون جامع سه هفته قبل از امتحان شرکت کنند، اطلاع می دهد. دفتر برنامه دکتری باید زمان و مکان آن را به کسانی که در آزمون شرکت می کنند اطلاع دهد و از امتحان مراقبت کند. دانشجویان که در زمان تعیین شده به دلایل شخصی در امتحان شرکت نمی کنند جریمه نمی شوند و فقط نیاز به تغییر زمان دارند. ساختار: این برنامه شامل یک جلسه در دو بخش ۳ ساعته برای آزمایش دانش از محتوای برنامه پرستاری مورد نیاز است. قسمت A در صبح داده می شود و باید ۳ ساعت قبل از استراحت ناهار تکمیل شود. قسمت B بعد از ظهر داده می شود و دانشجویان ۳ ساعت برای تکمیل آن فرصت دارند. دانشجویان باید پاسخ ها را تایپ کنند، نسخه چاپی را چاپ کنند، و پاسخ های امتحانی را از طریق ایمیل به مدیر برنامه از رایانه JHSON در آزمایشگاه اختصاص داده شده ارسال کنند. دانشجویان باید با استناد به نویسندگان اصلی، اطلاعات را به شیوه ای منطقی تجزیه و تحلیل و ترکیب کنند. دانشجویان باید زمان خود را به گونه ای تنظیم کنند که استراحت های مورد نیاز را لحاظ کنند. توسعه، مدیریت و درجه بندی: کمیته برنامه درسی دکتری، کمیته آزمون را در جلسات نوامبر و آوریل خود تعیین می کند. این کمیته شامل حداقل سه عضو است که یک عضو در توالی نظریه اصلی و یک عضو در طرح و روش تحقیق اصلی تدریس کرده است. کمیته تشکیل جلسه داده و رئیس را انتخاب می کند. کمیته سوالات یکپارچه برای امتحان را با تمرکز بر دوره های پرستاری و آمار آماده می کند. این سوالات باید توانایی دانشجویان را در ترکیب نظریه پرستاری و تحقیقات و کاربرد آمار بررسی کند. نمره برای هر سوال شکست، قبولی یا قبولی با تمایز است. برای قبولی در امتحان، دانشجو باید نمره قبولی یا بالاتر، را از اکثریت اعضاء کمیته امتحان در مورد تمام سوالات دریافت کند. معیارهای قضاوت کمیته جامع آزمون شامل این است که آیا داوطلب به سوالات پاسخ کافی داده است یا خیر؟ پاسخ داوطلب باید به طور کامل از هر نظر بررسی می شود و همچنین؛ کاربرد دقیق، منسجم و مناسب مفاهیم را را بررسی می کند. آزمون شفاهی مقدماتی دکتری فرم آزمون شفاهی مقدماتی دکتری وضعیت دانشجو: دانشجویان دکتری که آزمون جامع کتبی را با موفقیت به پایان رسانده اند باید حداقل سه واحد درسی شامل دو واحد مشاوره پایان نامه به اضافه یک سمینار پایان نامه اعتباری در ترم های پاییز و بهار اخذ کنند. دانشجویان پاره وقت که آزمون جامع را به پایان رسانده اند، پس از تکمیل نیمی از واحدهای انتخابی مورد نیاز، باید برای مشاوره پایان نامه به اضافه یک سمینار پایان نامه اعتباری در هر ترم ثبت نام کنند. دانشجویان قبل از انجام آزمون مقدماتی باید تمام دوره های تکمیلی مورد نیاز را بگذرانند و نسبت به تکمیل مدارک اقدام کنند (۱۹).

سیاستها و رویه های مربوط به رساله در کارولینای شمالی به این صورت است که، به هنگام ثبت نام، مدیر برنامه دکتری یک نفر راهنمای آکادمیک برای دانشجویان تعیین می کند. در خلال اولین سال کار درسی، دانشجو دو عضو هیأت علمی دیگر را علاوه بر راهنمای آکادمیک، به عنوان کمیته راهنمایی انتخاب می کند. به محض انتخاب و تصویب استاد جهت انجام رساله، این فرد، نقش راهنمای آکادمیک را بر عهده می گیرد. کمیته راهنمایی از آن پس جای خود را به کمیته آزمون می دهد. قبل از امتحان جامع، دانشجو باید کمیته آزمون را انتخاب کند. معمولاً کمیته آزمون، کمیته رساله نیز خواهد شد. قبل از امتحان جامع، دانشجو باید حداقل یک بار با اعضای کمیته خود ملاقات کند و برنامه مطالعاتی خود را به تصویب آنها برساند، و در مورد حیطه هایی که در امتحان جامع گنجانده می شود، تبادل نظر کند و برنامه ریزی اولیه برای رساله را شروع کند. در کارولینای شمالی دانشجو پس از پایان سال اول امتحان جامع می دهد (۱۷).

کارولینای شمالی

دانشجو پس از اتمام دوره آموزشی واجد شرایط شرکت در آزمون جامع خواهد بود.

ایران

جدول ۵: زمان و شرایط دفاع از پایان نامه

دانشگاههای مورد مطالعه	زمان و شرایط دفاع از پایان نامه
پنسیلوانیا	<p>پس از برگزاری سمینار پایان نامه، دانشجو برای وضعیت پایان نامه ثبت نام می کند. ثبت نام توسط دفتر اطلاعات دانشجویی انجام می شود.</p> <p>انتظار می رود که شکل گیری یک موضوع در مراحل اولیه تحصیل آغاز شود و از تجربه و کار در حوزه متمرکز علمی منشاء بگیرد. همچنین انتظار می رود که موضوع پایان نامه بر اساس تحقیقات و تخصص دو یا چند نفر از اعضای گروه فارغ التحصیلان پرستاری باشد.</p> <p>فرمت پایان نامه: به طور کلی، سه قالب پایان نامه مناسب است. بهترین گزینه به نوع تحقیق برنامه ریزی شده بستگی دارد. توجه داشته باشید که هر سه قالب به طور بالقوه برای تحقیقات کیفی و ترکیبی مناسب هستند. دانشجویانی که یک پروژه کیفی یا ترکیبی را دنبال می کنند باید با رئیس و کمیته پایان نامه مشورت کنند تا مناسب ترین قالب را برای مطالعه خاص دانشجو تعیین کنند. فرمت پایان نامه باید توسط کمیته پایان نامه دانشجو تایید شود. با تکامل علم پرستاری، ممکن است قالب های اضافی پیشنهاد شود.</p> <p>حداقل یک مقاله باید به طور کامل برای مجله انتخابی قالب بندی شده و آماده ارسال تا زمان فارغ التحصیلی باشد.</p> <p>دفاع از پایان نامه</p> <p>پس از تکمیل پایان نامه کتبی و رضایت کمیته پایان نامه، دفاع شفاهی غیرعلنی به مدت دو ساعت برنامه ریزی می شود. کمیته بررسی پایان نامه متشکل از کمیته پایان نامه و دو خواننده از گروه فارغ التحصیلان از کلیه اعضای گروه تحصیلات تکمیلی و دانشجویان دکتری و همچنین سایر افرادی که حضور آنها مورد نظر دانشجو است به بخش عمومی دعوت می شود. مؤلفه عمومی شامل ارائه مختصری از یافته ها و پیامدهای آنها توسط دانشجو و سپس پرسش و پاسخ مختصر توسط افرادی است که عضو کمیته آزمون نیستند، انجام می شود. در این قسمت ممکن است از مهمانان حاضر در جلسه خواسته شود که جلسه را ترک کنند.</p> <p>دفاع از پایان نامه بر اساس قبولی / شکست با اکثریت پنج ممتحن برای تصمیم گیری درجه بندی می شود. حداقل سه نفر از اعضای کمیته پایان نامه باید در دفاع شرکت کنند. مشارکت یکی از این سه ممکن است از طریق ویدئو یا صوتی باشد (۱۸).</p> <p>هدف پایان نامه و امتحان شفاهی نهایی: در حالی که هدف از امتحان شفاهی مقدماتی، آزمایش عمق و وسعت دانش و توانایی های استدلالی دانشجو در زمینه های مربوط به پایان نامه است، تمرکز اصلی امتحان شفاهی نهایی، پایان نامه است. سوالات باید مرتبط یا بر اساس تحقیق پایان نامه از جمله پیامدهای نتایج باشد. زمان در مجموع از ۲ ساعت تجاوز نمی کند. مشاور دانشجو بلافاصله پس از آزمون در فرم ارائه شده برای این منظور، نتایج آزمون را به مدیر برنامه دکتری و معاونت اجرایی گزارش می دهد.</p> <p>زمان امتحان: فرآیند امتحان با ارائه عمومی ۳۰ دقیقه ای و سپس ۱۰ دقیقه سؤال آغاز می شود (کل زمان حداکثر ۲ ساعت).</p> <p>دانشجو باید حداقل سه مقاله آماده برای ارسال به یک مجله معتبر آماده کند. دانشجو باید نویسنده اول باشد موضوع باید تحقیق اصلی دانشجو باشد. منوط به تایید کمیته پایان نامه می تواند ترکیبی از انواع دست نوشته باشد، (حداقل یکی باید مبتنی بر داده باشد، اگر داده ها این اجازه را می دهند، دو نسخه خطی مبتنی بر داده تشویق می شوند). مانند: مقاله مروری بر ادبیات روش شناختی تحلیل مفهوم و یا کاربرد نظریه توسعه ابزار (۱۹).</p>
کارولینای شمالی	<p>دانشجو در ترم پنجم از پروپوزال و در ترم هفتم از رساله خود دفاع می کند. رساله تنها شش واحد را به خود اختصاص می دهد. دانشجو جهت دفاع از رساله خود، باید سه مقاله بنویسد و اقدام به سابمیت حداقل یک مقاله در مجلات معتبر نمایه شده در Q1 بنماید.</p> <p>سیاست آموزشی دانشگاه کارولینای شمالی به گونه ای است که دانشجو پس از ۳/۵ سال وارد عرصه کار می شود (۱۷).</p>
ایران	<p>حداقل و حداکثر زمان مهلت اجرای پایان نامه زمان دفاع از پایان نامه باید حداقل دو نیمسال تحصیلی بعد از اخذ واحد پایان نامه باشد. حداکثر مدت برای اجرای پایان نامه تا پایان مدت مجاز تحصیل در مقطع دکترای تخصصی است. برای پیش دفاع از پایان نامه دانشجو موظف است قبل از جلسه دفاع در یک جلسه علنی پیش دفاع در حضور استادان گروه و دانشکده و دانشجویان ذیربط موضوع تحقیق خود را توضیح نماید در صورتی که در جلسه پیش دفاع پایان نامه تایید نگردد جلسه پیش دفاع برای صدور مجوز دفاع فقط یک بار تکرار می شود و در صورت عدم تایید در بار دوم ادامه کار دانشجو تابع سایر مقررات دانشگاه می باشد. در صورت تایید پایان نامه در جلسه پیش دفاع دانشجو باید با رعایت سقف مدت مجاز دوره آموزشی و سایر مقررات آموزشی دانشگاه از پایان نامه خود دفاع کند. دانشجویان موظفند حداقل دو مقاله ISI یا پایبند یا معادل آنها بر اساس آیین نامه پایان ارائه نمایند تا اجازه دفاع از پایان نامه را اخذ نمایند. حداقل یکی از مقالات فوق می بایست مستخرج از پایان نامه دانشجویی بوده و لازم است دانشجو در کلیه مقالات آدرس دانشکده و گروه مربوطه را به عنوان اولین آدرس و خود در مقاله ذکر نموده باشد در مقاله منتج از پایان نامه، دانشجو باید نویسنده اول باشد. مقاله منتج از پایان نامه نیز باید در حوزه تخصصی دانشجو باشد. مقاله دوم اگر در مجلات نمایه شده در اسکوپوس نیز باشد قابل قبول خواهد بود. اگر مقاله اصلی منتج از پایان نامه دانشجو در مجلات Q1 رشته تحصیلی دانشجو پذیرش و منتشر شده باشد دانشجو از ارائه مقاله دوم معاف خواهد بود و اجازه دفاع از پایان نامه را خواهد داشت (۴).</p>

وجوه اشتراک	وجوه اختلاف
<p>به طور کلی چارچوب برنامه دکتری پرستاری در ایران و دانشگاههای آمریکا و کانادا مشابه است همه از الگوی آمریکایی پیروی می کنند؛ ابتدا یک دوره آموزشی و بعد امتحان جامع و پس از آن هم دوره پژوهشی است. اعضای کمیته پایان نامه دانشگاه های ایران، آمریکا مشابه است. پروژه رساله در دانشگاههای علوم پزشکی ایران اکثراً از نوع تحقیق کیفی و تعداد کمی هم تحقیقات مختلط است، در آمریکا هم بدین شکل می باشد. زمان بندی مشخص برای انجام مراحل رساله در دانشگاههای ایران، آمریکا وجود دارد.</p> <p>گرفتن مدرک در دانشگاههای ایران، آمریکا منوط به ارائه شفاهی و کتبی رساله در دانشگاههای ایران و آمریکا بایستی از رساله انتشاراتی وجود داشته باشد.</p>	<p>در ایران جهت انجام کار بر روی رساله همان دروس دوره آموزشی کافی است، در صورتی که در دانشگاههای آمریکا دانشجوی اگر نیاز به گذراندن دوره های مازاد داشته باشد، با تایید استاد مشاور و گروه پرستاری - با توجه به بودجه ی موجود- می تواند دوره های لازم را بگذراند. و دانشجویانی با بودجه فدرال پشتیبانی مالی می شوند فقط در صورتی می تواند این دوره های مازاد را بگذراند که در راستای سوال پایان نامه باشد.</p> <p>در دانشگاههای علوم پزشکی آمریکا آزمون جامع بیشتر متمرکز بر پژوهش (رساله دانشجوی) صورت می گیرد، در صورتی که در دانشگاههای علوم پزشکی ایران بیشتر حفظ مطالب دوره آموزشی است.</p> <p>در ایران نیز دفاع از پروپوزال و دفاع نهایی مشابه آمریکا بوده اما فرایند آن متفاوت است. همچنین فرایند امتحان جامع نیز کمی متفاوت است؛ دانشجویان ایرانی باید قبل از ورود به امتحان جامع از پروپوزال خود دفاع کرده باشند. در ایران دانشجویان موظفند حداقل دو مقاله ISI یا پابمد یا معادل آن ها بر اساس آیین نامه پایان ارائه نمایند تا اجازه دفاع از پایان نامه را اخذ نمایند. در دانشگاه های آمریکا حداقل یک مقاله باید به طور کامل برای مجله انتخابی قالب بندی شده و آماده ارسال تا زمان فارغ التحصیلی باشد. در کارولینای شمالی دانشجوی جهت دفاع از رساله خود، باید سه مقاله بنویسد و اقدام به سابمیت حداقل یک مقاله در مجلات معتبر نمایه شده در Q1 بنماید. در دانشگاههای علوم پزشکی آمریکا جلسه دفاع فقط با حضور ناظرین و دانشجوی است و تا ۱ سال پس از دفاع اطلاعات پایان نامه منتشر نمی شود. در دانشگاههای علوم پزشکی ایران جلسه دفاع رساله به صورت علنی برگزار می شود.</p> <p>در دانشگاه های آمریکا فرمت های مختلفی برای تالیف پایان نامه وجود دارد ولی در ایران همان فرمت سنتی وجود دارد.</p>

بحث و نتیجه گیری

آنها را با تأخیر مواجه می سازد. هر چند انتشار دانش ارزشمند خواهد بود؛ اما در بیشتر دانشگاههای جهان چاپ مقالات در مجلات ایندکس شده در ISI الزامی نیست. به نظر می رسد آزمون جامع در ایران برای محک زدن میزان تسلط دانشجوی به مطالب آموخته شده در دوره آموزشی است و نیم نگاهی به پروپوزال و نحوه اجرای آن توسط دانشجوی دارد. ولی امتحان جامع در آمریکا و کانادا بیشتر حول و حوش محور پروپوزال و دفاع از آن است.

در کارولینای شمالی دانشجوی پس از پایان سال اول امتحان جامع می دهد. در ترم پنجم از پروپوزال و در ترم هفتم از رساله خود دفاع می کند. رساله تنها شش واحد را به خود اختصاص می دهد. دانشجوی جهت دفاع از رساله خود، باید سه مقاله بنویسد و اقدام به سابمیت حداقل یک مقاله در مجلات معتبر نمایه شده در Q1 بنماید (۱۷). نکته ای که حائز اهمیت است به پایان نامه در دانشگاه های آمریکا، واحد کمتری تعلق می گیرد؛ که بیانگر تأکید بیشتر این دانشگاه ها بر آموزش و رفع چالشهای این حرفه می باشد. در مقابل در ایران تعداد واحد اختصاص یافته به رساله، بین ۱۸ تا ۲۴ واحد است؛ تقریباً برابر نصف واحدهای آموزشی است (۶). با توجه به فلسفه اصلی آموزش این دوره مبنی بر پرورش اساتید، محققین و رهبران حرفه پرستاری و رفع مشکلات بالین، به نظر می رسد که کم توجهی به امر آموزش و سوق دادن دانشجویان دکتری صرفاً به سمت

در ایران نیز دفاع از پروپوزال و دفاع نهایی مشابه آمریکا بوده اما فرایند آن متفاوت است. دانشجوی ملزم به دفاع از عنوان، دفاع از پروپوزال، گزارش پیشرفتهای ۶ ماهه، پیش دفاع از پایان نامه و دفاع نهایی می باشد. همچنین فرایند امتحان جامع نیز کمی متفاوت است. به نظر می رسد که دفاع از پروپوزال در آمریکا در ضمن انجام آزمون جامع اتفاق می افتد اما دانشجویان ایرانی باید قبل از ورود به امتحان جامع از پروپوزال خود دفاع کرده باشند. در ایران آزمون جامع شامل امتحان کتبی و شفاهی از ۴ درس اختصاصی اجباری است که با مشورت با دانشجویان انتخاب می شود. میانگین کل نمرات امتحان جامع نباید کمتر از ۱۵ باشد. در صورت عدم کسب نمره قابل قبول، دانشجوی تنها یک بار اجازه شرکت در آزمون جامع بعدی را خواهد داشت (۶).

در ایران نیز علاوه بر الزام به چاپ مقالات به عنوان تکلیف کلاسی در دوره آموزشی، چاپ حداقل دو مقاله در مجلات معتبر ایندکس شده در ISI یا PubMed برای دفاع از پایان نامه مورد نیاز است. الزام به چاپ مقالات متعدد به عنوان تکلیف درسی در حوزه های مختلف در دانشگاه مک گیل تأکید نمی شود. الزام به چاپ مقالات ایندکس شده در ISI برای فارغ التحصیلی معضل دیگر دانشجویان دکتری است که ضمن ایجاد استرس روند فارغ التحصیلی

پایان نامه علنی است. همچنین در آمریکا تا ۱ سال اجازه انتشار پایان نامه وجود ندارد و باید محرمانه بماند (۱۸). یکی از نقاط قوت مطالعه حاضر این است که جزو معدود مطالعاتی است که فرآیند دفاع رساله دکتری ایران با سایر دانشگاه های برتر آمریکا مقایسه شده است و یکی از اصیلترین محدودیت هایی که ما در مطالعه خود با آن رو به رو بودیم این است که در اینگونه مطالعات داده های مورد نیاز تنها از طریق سایت دانشگاه مربوطه استخراج می گردند و این موضوع می تواند دسترسی کامل به برنامه های آموزشی را با محدودیت مواجهه سازد.

ملاحظات اخلاقی

این پژوهش با هماهنگی مسئولین دانشگاه علوم پزشکی مشهد اجرا گردید و صداقت و امانتداری در تحلیل متون و استناددهی رعایت گردید.

سپاسگزاری

بدینوسیله نویسندگان، از کلیه افرادی که در مراحل نگارش این مقاله همکاری کردند، کمال تشکر و قدردانی را دارند.

تضاد منافع

بدین وسیله نویسندگان تصریح می نمایند که هیچ گونه تضاد منافعی در خصوص پژوهش حاضر وجود ندارد.

سوی حیطة های پژوهشی با اهداف اساسی این مقطع متناقض می باشد. مطالعه فراهانی (۲۰۰۶) نیز عدم تناسب دوره دکتری پرستاری با حرفه پرستاری و تاکید و توجه بیشتر بر پژوهش را به عنوان نقاط ضعف دوره فوق مطرح کرده است (۲۰). نتایج مطالعه تذکری و همکاران (۲۰۱۱) نیز عدم تناسب دروس دکتری پرستاری با چالشهای این حرفه و نیز هدایت و انجام پایان نامه را نشان داد که این امر می تواند در طولانی تر شدن این دوره نقش مهمی داشته باشد (۲۱).

سیاست آموزشی دانشگاه کارولینای شمالی به گونه ای است که دانشجو پس از ۳/۵ سال وارد عرصه کار می شود (۱۷)، در حالی که این مدت در ایران حداقل یک سال اضافه تر می باشد که به نظر می رسد این مدت اضافه تر به دلیل پذیرش گرفتن مقالات و به چاپ رساندن آن می باشد. توصیه می شود که چاپ حداقل یک مقاله ایندکس شده ISI برای فارغ التحصیل شدن ضروری بوده و شرایطی فراهم شود که فرد در صورت لزوم اگر مطابق قوانین آموزشی الزام به ارائه بیش از یک مقاله را دارد در فرصتهای بعد از تحصیل این امکان فراهم شود. در دانشگاه های علوم پزشکی آمریکا دفاع از پایان نامه پس از تکمیل پایان نامه کتبی و رضایت کمیته پایان نامه، دفاع شفاهی غیرعلنی به مدت دو ساعت برنامه ریزی می شود؛ در حالی که در دانشگاه های علوم پزشکی ایران دفاع از

References

- Daly LJ. The medieval university, 1200-1400: New York: Sheed and Ward; 1961.
- Barton MD. Dissertations: Past, present, and future: University of South Florida; 2005.
- Swank JM, Weaver JL, DePue K. Manuscript-Style Dissertations: An Alternative to the Traditional Dissertation Style. *Journal of Counselor Preparation and Supervision*. 2021;14(4):14.
- Evans SC, Amaro CM, Herbert R, Blossom JB, Roberts MC. "Are you gonna publish that?" Peer-reviewed publication outcomes of doctoral dissertations in psychology. *PloS one*. 2018;13(2):e0192219. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0192219>
- Wyman JF, Henly SJ. PhD programs in nursing in the United States: Visibility of American Association of Colleges of Nursing core curricular elements and emerging areas of science. *Nursing outlook*. 2015;63(4):390-7. <https://doi.org/10.1016/j.outlook.2014.11.003>
- http://educationold.tums.ac.ir/IPPWebV1C037/Persian_WebUI/Templates/WebSiteTemplate1/WebSiteFile1131.aspx?MainInformationID=4697 [
- Alhani F. Educational challenges in ethical decision making in nursing. *Iranian Journal of Medical ethics and history of medicine*. 2008;1(4):21-30.
- Naseri N, Salehi S. Accreditation of nursing education in Iran: Documenting the process. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*. 2008;12(4).
- Karimi Moonaghi H, Montazeri R. A comparative study of the curriculum of masters degree in medical education in Iran and some other countries. *Strides in Development of Medical Education*. 2015;11(4):420-33.
- Moonaghi HK, Yazd AM, Soodmand P. A Comparative Study of PhD Nursing Education Program in Iran and Four Top United States

- Universities. 2020.
11. Molainejad A, Zekavati A. Comparative study of teacher education curriculum in England, Japan, France, Malaysia and Iran countries. *Educ Innovation J.* 2008;7(26):36-62.
 12. Jaafari Harandi R, Mirshah Jaafari E, Liaghatdar M. The comparative study of sciences curriculum in Iran and some worlds countries. *Modern training thoughts.* 2009;5(2):145-93.
 13. Bereday GZ. *Comparative method in education:* Holt, Rinehart & Winston; 1964.
 14. Aghazade A, Ahghar G, Fazlalizade R. Analytical and comparative study of characteristics curriculum higher education for distance studies in iran and england and india. *Interdisciplinary Studies in the Humanities.* 2012;4(4):75-106.
 15. Shojaee A, Vafadar Z. Comparative-analytic Study of Curriculum of Nursing Ph. D Education System in Iran and Pennsylvania School of Nursing. *Research in Medical Education.* 2020;12(3):12-22.
 16. Borzou SR, Oshvandi K, Cheraghi F, Moayed MS. Comparative study of nursing PhD education system and curriculum in Iran and John Hopkins school of nursing. *Education Strategies in Medical Sciences.* 2016;9(3):194-205.
 17. Goliroshan S, Nobahar M, Babamohammadi H. Comparative study of Nursing Ph. D. Curriculum in Iran and Carolina. *Iranian Journal of Nursing Research.* 2020;14(5):48-57.
 18. <https://www.nursing.upenn.edu/student-services/resources/handbooks-forms-policies/phd-handbook/dissertation/#diss-defense> 2022 [
 19. The Johns Hopkins University School of Nursing Doctor of Philosophy Academic Manual. available at :<https://www.nursing.upenn.edu/student-services/resources/handbooks-forms-policies/phd-handbook/dissertation/#diss-defense>
 20. FARAAHANI M, Ahmadi F. DOCTORAL NURSING STUDENTS' VIEWPOINTS ABOUT THE NURSING PHD CURRICULUM. 2006.
 21. Tazakori Z, Mazaheri E, Namnabat M, Torabizadeh K, Fathi S, Ebrahimi F. Evaluation of doctoral nursing programs by CIPP framework. Scientific and research. *Journal of Nursing and Midwifery of Ardebil.* 2011;11:44-51.